Додаток 6
до Порядку обліку об'єктів
культурної спадщини
(пункт 4.7 розділу IV)

Департамент культури та туризму
Київської обласної державної адміністрації

Подання

■ про занесення об'єкта культурної спадщини;
☐ про зміну категорії пам`ятки,
☐ про внесення змін до відомостей Реєстру щодо:
☐ найменування,
☐ виду,
☐ типу,
☐ дати утворення,
☐ місцезнаходження пам`ятки
☐ інших відомостей (зазначити):

Найменування об'єкта: щойно виявлений об'єкт культурної спадщини **«Усипальниця родини Руліковських»** (1816 р.), розташований за адресою: Київська область, Фастівський район, Фастівська міська територіальна громада, с. Велика Мотовилівка.

Додатки: облікова картка, складена **Київським обласним центром охорони і наукових досліджень пам'яток культурної спадщини**, ідентифікаційний код юридичної особи 23569336.

(найменування наукової установи, в тому числі закладу культури, основним видом діяльності яких є проведення наукових досліджень у сфері охорони культурної спадщини, ідентифікаційний код)

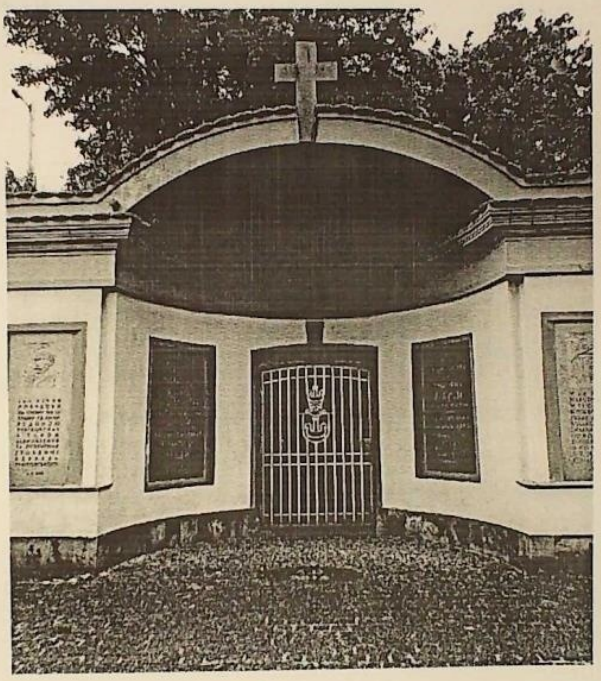
Підпис керівника Ініціатора: _____ **Ольга БОНДАРЧУК**

26.05.2026

{Додаток 6 в редакції Наказу Міністерства культури та інформаційної політики № 158 від 01.03.2024, з урахуванням змін, внесених згідно з Наказом Міністерства культури та інформаційної політики № 244 від 28.03.2024}

КИЇВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР ОХОРОНИ І НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ПАМ'ЯТОК КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ (КИЇВОБЛЦЕНТР ОНДПКС)

07801, Київська обл., Бучанський р-н, селище Бородянка, вул. Центральна, 33
фактична адреса: 01032, м. Київ, вул. Симона Петлюри, 16, код в ЄДРПОУ 23566336,
тел.:+38 044 288-34-02

ОБЛІКОВА ДОКУМЕНТАЦІЯ ЩОЙНО ВИЯВЛЕНОГО ОБ'ЄКТА КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ «УСИПАЛЬНИЦЯ РОДИНИ РУЛІКОВСЬКИХ»

(Київська область, Фастівський район, Фастівська міська територіальна громада, с. Велика Мотовилівка)

Київ – 2026

ЗМІСТ

1. Облікова картка 3

2. Графічні матеріали 9

3. Коротка історична довідка 12

4. Ілюстрації 17

5. Диплом спеціаліста 25

6. Фотофіксація 26

ОБЛІКОВА КАРТКА

I. Основні відомості

Найменування об'єкта: «Усипальниця родини Руліковських»

Дата утворення об'єкта: 1816 р.

Рішення про внесення до переліку щойно виявлених об'єктів культурної спадщини: *наказ управління культури, національностей та релігій Київської обласної державної адміністрації від 05.10.2016 № 75/01-07*

Місцезнаходження:

КАТОТТГ: UA32140150040088805

область Київська

район Фастівський

населений пункт (тип та назва) с. Велика Мотовилівка

Територіальна громада: Фастівська міська територіальна громада

район населеного пункту (за наявності): –

адреса (тип та назва вулиці, номер будинку): –

GPS координати: 50.14478384781471, 30.08154490134373

Орієнтовна територія об'єкта: площа, опис меж:
Територія об'єкта розташована в центральній частині села Велика Мотовилівка, на захід від сільської ради. Вхід до усипальниці розташований в західному схилі яру.
* додаються графічні матеріали

Тип об'єкта (рекомендований):

■ споруда	☐ комплекс (ансамбль)
☐ споруда (витвір), що є складовою частиною комплексу (ансамблю)	☐ визначне місце

Вид об'єкта (рекомендований):

☐ археологічний	☐ містобудування
■ історичний	☐ садово-паркове мистецтво
☐ монументальне мистецтво	☐ ландшафт
■ архітектура	☐ наука і техніка

Категорія (рекомендована)

☐ пам'ятка національного значення

■ пам'ятка місцевого значення

Форма власності

☐ приватна	☐ державна
☐ комунальна	■ невідомо

Власник: невідомо

Користувач: невідомо

У приміщенні пам'ятки проводять служіння священнослужителі РЕЛІГІЙНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ «РЕЛІГІЙНА ГРОМАДА ПАРАФІЇ ВОЗДВИЖЕННЯ СВЯТОГО ХРЕСТА КИЇВСЬКО-ЖИТОМИРСЬКОЇ ДІЄЦЕЗІЇ РИМСЬКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ М. ФАСТІВ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ» (ідентифікаційний код юридичної особи 25295545)

(зазначаються повна назва юридичної особи та ідентифікаційний код або прізвище, ім'я, по батькові фізичної особи, серія і номер паспорта, дата його видачі й ким виданий, дані про реєстрацію за місцем постійного мешкання).

II. Характеристика об'єкта

Опис території, на якій знаходиться об'єкт

☐ історичний центр міста	☐ паркова (зелена) зона
☐ міський ландшафт	☐ сільськогосподарські землі
■ сільський ландшафт	☐ заповідні території

☐ індустріальний ландшафт ☐ природний ландшафт	☐ ліс ☐ дно водних об'єктів

☐ інше _____

Роль об'єкта в навколишньому середовищі

☐ об'єкт домінує / є домінантою ■ об'єкт є акцентом в локальному просторі ☐ об'єкт є частиною регулярної забудови ☐ видимий при безпосередньому наближенні	☐ вгадується на поверхні землі (простежуються окремі елементи) ☐ об'єкт відмічений на місцевості (трасування тощо) ☐ сліди об'єкта на поверхні відсутні

☐ інше _____

Просторові характеристики об'єкта:

Усипальниця (крипта) родини Руліковських була побудована разом з костелом святої Анни у 1816 році і складається з напівкруглих стін з надгробними плитами Едварда Руліковського та його брата Антонія і двох камер, які в XIX ст. можливо поєднувалися з підвалами костелу. Від костелу залишилися тільки підвальні приміщення. Перша камера крипти 1,7 м х 5,3 м, друга 3,64 м х 4,88 м. Стіни усипальниці 0,46 м завтовшки. Загальна довжина крипти разом з влаштованими сходами – 16,74 м.

Культурна цінність об'єкта

☐ археологічна	☐ типовий ☐ значний	☐ рідкісний ☐ унікальний
■ історична	☐ типовий ☐ значний	■ рідкісний ☐ унікальний
☐ монументальне мистецтво	☐ типовий ☐ значний	☐ рідкісний ☐ унікальний
■ архітектура	☐ типовий ■ значний	☐ рідкісний ☐ унікальний
☐ містобудування	☐ типовий ☐ значний	☐ рідкісний ☐ унікальний
☐ садово-паркове мистецтво	☐ типовий ☐ значний	☐ рідкісний ☐ унікальний
☐ культурний ландшафт	☐ типовий ☐ значний	☐ рідкісний ☐ унікальний
☐ наука і техніка	☐ типовий ☐ значний	☐ рідкісний ☐ унікальний

Оцінка автентичності та цінності об'єкта з археологічного, естетичного, етнологічного, історичного, архітектурного, мистецького, наукового чи художнього погляду:

Об'єкт, що розглядається, частково зберігся до нашого часу. Пам'ятка автентична, побудована 1816 року разом з костьоом Святої Анни. Пам'ятка цінна з історичного погляду, пов'язана з історичними подіями, життям, діяльністю та похованням відомого дослідника історії Київщини, польського науковця Едварда Леопольда Руліковського. Його авторству належить велика кількість змістовних статей з історії населених пунктів сучасної Київщини в «Словнику географічному Королівства Польського та інших країв слов'янських», великі праці «Опис Васильківського повіту з точки зору історії, звичаїв, статистики», «Опис повіту Київського».

Об'єкт відповідає критеріям об'єкта культурної спадщини, відповідно до п. 4 Порядку визначення категорій пам'яток, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22 травня 2019 року № 452 та потребує занесення до Державного реєстру нерухомих пам'яток України за такими ознаками:

- мав вплив на розвиток культури певного населеного пункту чи регіону;
- пов'язаний з історичними подіями, життям і діяльністю людей, які зробили значний внесок у розвиток культури населеного пункту та регіону.

Стислий опис характерних властивостей об'єкта, що становлять його історико-культурну цінність (рекомендований предмет охорони):

Предметом охорони пам'ятки є розпланувально-просторова композиція споруди з історичними параметрами конструктивної схеми. У подальшому, після ретельного обстеження пам'ятки фахівцями археологами та архитекторами до предмету охорони можуть бути додані інші елементи.

Функціональне використання

Історичні (первісні) функції	**Сучасна функція**	**Відповідність сучасної функції вимогам охорони**
☐ державно-адміністративні установи ☐ науково-освітні установи ☐ культурні установи ☐ медичні установи ☐ фінансово-економічні установи ☐ житлові ☐ промислові та виробничі ☐ інженерно-транспортні	■ культові ■ поховання та некрополі	■ сприяє збереженню ☐ завдає незначної шкоди ☐ завдає значної шкоди ☐ потребує беззастережної зміни користувача

☐ фортифікаційні та військово-інженерні ■ культові ☐ монументи ■ поховання та некрополі ☐ інше _____		

Перелік негативних чинників (загроз), що позначаються на об'єкті:

Серед негативних чинників можна зазначити наявність отруйних речовин, які під час радянського періоду увібралися в стіни і склепіння усипальниці, а також природні чинники.

Рекомендований режим використання об'єкта культурної спадщини

До прийняття рішення про встановлення режиму використання пам'ятки її режим використання встановлюється відповідно до регламентованого в обліковій документації або в охоронному договорі. Будівлю рекомендовано використовувати як меморіальну та культову споруду. У разі виникнення потреби у зміні режиму використання, ці зміни необхідно погодити з органами охорони культурної спадщини.

Відповідно до Закону України «Про охорону культурної спадщини»:

1. ст. 22: Пам'ятки, їхні частини, пов'язане з ними рухоме та нерухоме майно забороняється зносити, змінювати, замінювати, переміщувати (переносити) на інші місця;
2. частина перша статті 24: Власник або уповноважений ним орган, користувач зобов'язані утримувати пам'ятку в належному стані, своєчасно провадити ремонт, захищати від пошкодження, руйнування або знищення відповідно до цього Закону та охоронного договору;
3. частина четверта статті 24: Забороняється змінювати призначення пам'ятки, її частин та елементів, робити написи, позначки на ній, на її території та в її охоронній зоні без дозволу відповідного органу охорони культурної спадщини.
4. частина п'ята статті 24: У разі виникнення загрози для збереженості пам'ятки її власник або уповноважений ним орган, особа, яка набула права володіння, користування чи управління, зобов'язані негайно повідомити про це орган охорони культурної спадщини обласних, Київської та Севастопольської міських, районних державних адміністрацій та орган місцевого самоврядування, на території якого розташована пам'ятка.
5. частина перша статті 26: Консервація, реставрація, реабілітація, музеєфікація, ремонт, пристосування пам'яток місцевого значення здійснюються за наявності письмового дозволу органу виконавчої влади Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій відповідно до їхньої компетенції, на підставі погодженої з ними науково-проектної документації.
6. частина перша статті 27: У разі, коли пам'ятці загрожує небезпека

пошкодження, руйнування чи знищення, власник або уповноважений ним орган, особа, яка набула права володіння, користування чи управління, зобов'язані привести цю пам'ятку до належного стану (змінити вид або спосіб її використання, провести роботи з її консервації, реставрації, реабілітації, музеєфікації, ремонту та пристосування).

На території об'єкта допускається тільки реставрація пам'ятки (за проєктами, погодженими у встановленому порядку), роботи з впорядкування та благоустрою території. Спорудження нових будівель та тимчасових споруд на відстані 10 метрів від пам'ятки дозволяється за погодженням з органом охорони культурної спадщини.

Джерела та література:

1. Костелы в Луцко-Житомирской епархии. – Житомир. 1913. – ст. 31.
2. Aftanazy R. Materialy do dzejow rezydencij. – Warszawa, 1993. – T. XI.A. – 236, – T. XIB. – fig. 248-250.
3. Едвард Руліковський. URL: uk.wikipedia.org/wiki/Едвард_Руліковський
4. Похилевич Л.И. Сказания о населенных местностях Киевской губернии. – К., 1864. // перевидання – Біла Церква: Видавець Олександр Пшонківський, 2005. – ст. 379.
5. Список сооружений на территории Киевской области, намеченных к весению в список памятников архитектуры. Составлен архитектором Мамонтовым Т.Д.// ДАКО Ф. 5418, оп. 1, од. зб. 6, – 1946.
6. Архів ІА НАНУ. Бобровский Т.А., Стрихарь М.Н. Исследования пещерных памятников в Киевской области. – К.1990.
7. Добровольський Л.П. Е.Л. Руліковський — знавець Київщини. В кн.: Записки Історично-філологічного відділу ВУАН, т. 18. К., 1928.
8. Konarski S. Rulikowski Edward Leopold (1825—1900). В кн.: Polski słownik biograficzny, t. 33. Kraków, 1991—92.

Завідувач відділу краєзнавства Київського обласного центру охорони та наукових досліджень пам'яток культурної спадщини — Олена БРЕЯК

Завідувач відділу історії Київського обласного центру охорони та наукових досліджень пам'яток культурної спадщини — Олександра МОРЖЕВСЬКА

Директор департаменту культури та туризму Київської обласної державної адміністрації — Ольга БОНДАРЧУК

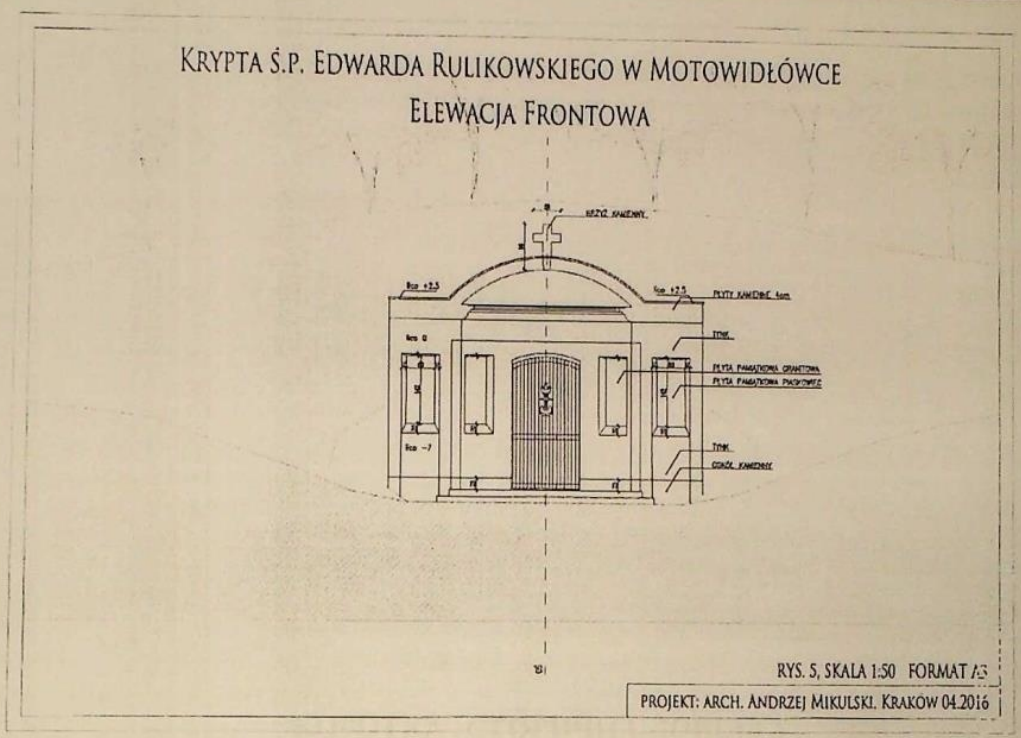
Дата складання: 22.05.2026

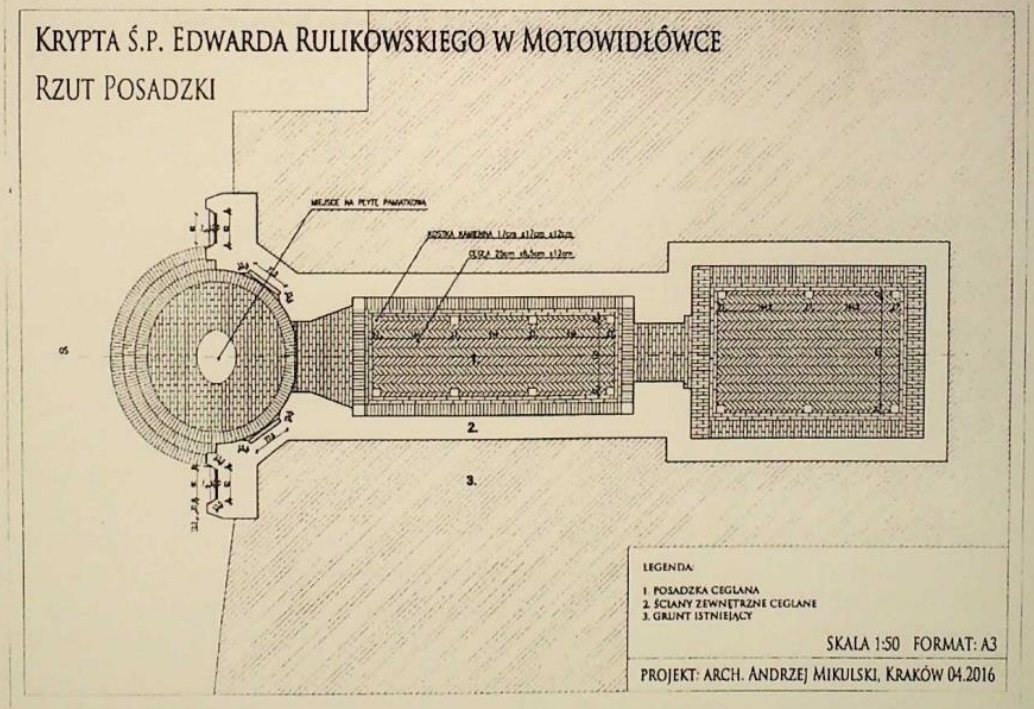
ГРАФІЧНІ МАТЕРІАЛИ

ГРАФІЧНІ МАТЕРІАЛИ

Червоним відмічено місце розташування усипальниці родини Руліковських в с. Велика Мотовилівка Фастівського району.

Усипальниця родини Руліковських. Проєкт реставрації архітектора Анжея Мікульськи

КОРОТКА ІСТОРИЧНА ДОВІДКА

Усипальниця родини Руліковських

(щойно виявлений об'єкт культурної спадщини, наказ управління культури Київської обласної державної адміністрації від 05.10.2016 № 75/01- 07)

Едвард Руліковський — видатний польський історик і етнограф, дослідник Правобережної України.

Едвард Леопольд Руліковський (творчі псевдоніми — Едвард з Порадова, Онуфрій з Порадова) народився 1825 року в селі Мотовилівці Васильківського повіту в заможній родині місцевого поміщика. Це містечко разом із навколишніми населеними пунктами перебувало у власності родини Руліковських із середини XVIII сторіччя, яка отримала його у спадок від відомого українського роду Аксаків.

Дід історика Ігнатій (1731-1801) мав трьох синів: Юзефа, Людвіга та Антонія. Мотовилівку отримав в спадок старший син – Юзеф. Від першої дружини у нього народилися сини: Кіндрат, Едмунд і Фауст, від другої – Вацлав, Антоній та Едвард (1825-1900). Були ще дві дочки[1]. Ця родина подарувала світові багатьох відомих людей.

Дядько Едварда Людвіг Руліковський був мировим суддею та послом на сейм Королівства Польського, належав до комітету, який опікувався могилою Тадеуша Костюшки, працював у Благодійному товаристві та Архібратстві милосердя, очолював Комітет дитячих притулків. Усе життя цікавився астрономією. Астрономічні прилади, які він колекціонував, заповів Академії наук, а бібліотеку — Краківському науковому товариству. За видатні заслуги перед суспільством йому присвоїли звання почесного громадянина Кракова.

Батько Едварда – Юзеф був маршалком повітової шляхти. Досвідчена та інтелектуальна людина, він був обдарованим в багатьох науках. В своєму маєтку він зібрав велику бібліотеку і «кабінет фізичний». Сам склав карту своїх маєтностей, за власним проектом побудував палац в Мотовилівці. В 1816 році Юзеф побудував в своєму маєтку мурований костьол в ім'я св. Анни[2]. Палац та костьол не дійшли до нашого часу, зображення будівель можна побачити на малюнках Наполеона Орди[3]. Навколо палацу був чудовий пейзажний парк, закладений тестем Юзефа, Вацлавом Борейко. Ландшафтний архітектор, громадсько-політичний та освітній діяч Вацлав Борейко (1764 – 1854), створив пейзажні парки в Висоцьку, Володарці, Солтанівці, ботанічний сад у своєму маєтку Самострілах.

Маршалком шляхти Васильківського повіту та почесним куратором Білоцерківської гімназії був і старший син Юзефа Едмунд.

Ще один син Юзефа, Вацлав, був відомим промисловцем та геральдистом. Він навчався в Київському університеті, але його виключили за належність до Союзу Польського Народу. Пізніше, у своєму маєтку Городищі на Волині Вацлав розгорнув велике виробництво — фабрику з виготовлення предметів із порцеляни та фаянсу. Продукція фабрики була широко відома в Україні та за її межами. 1883 року Вацлава обрали членом Історичної комісії Академії наук. Разом із Зигмундом Люба-Раджинським Вацлав працював над розлогим дослідженням «Князі та шляхта між Сяном, Вепром, Бугом, Прип'яттю, Дніпром, Синюхою, Дністром та північними відрогами Карпат». Він був почесним членом Геральдично-генеалогічної академії в Пізі.

Син Вацлава Еразм успадкував від батька зацікавленість історією, був співробітником «Географічного словника Королівства Польського та інших країв слов'янських».

З такої родини походив Едвард Руліковський, відомий дослідник Київської старовини, автор багатьох праць по історії Київщини. Він отримав спочатку домашню освіту, потім навчався в Парижі, в Колеж де Франс та у Соборні. Після повернення в Україну Едвард досліджував шляхетські архіви. Він об'їздив усю Київщину, побував у кожному описаному ним населеному пункті. Результатом роботи Едварда стала його монографія «Опис Васильківського

---

[1] Aftanazy R. Materialy do dzejow rezydencij. – Warszawa, 1993. – T. XI.A. – 236.
[2] Костелы в Луцко-Житомирской епархии. – Житомир. 1913. – ст..31.
[3] Aftanazy R. Materialy do dzejow rezydencij. – Warszawa, 1993. – T. XIB. – fig..248-250.

повіту з точки зору історії, звичаїв, статистики». Це була перша комплексна краєзнавча праця на південній Київщині та одна з перших в Україні.

Дослідники Київщини знаходять для себе велику кількість інформації в його працях. З 1880 року Едвард Руліковський співпрацював з редакцією «Словника географічного Королівства Польського та інших країв слов'янських», був автором багатьох статей щодо місцевостей в Україні. Співробітництвом Руліковського у багатотомному виданні пишалася редакція словника. Його змістовні статті по історії населених пунктів Київщини були справжньою оздобою польського видання. Мар'ян Дубецький, видавець книжки Руліковського «Опис повіту Київського», відзначає, що в «Словнику географічному…» «жодна з земель давньої Речі Посполитої не була так ґрунтовно опрацьована, як ці околиці України, описані Едвардом Руліковським»[4].

Його авторству належать наступні статті про населені пункти сучасної Київщини:

«– На Васильківщині – містечко Біла Церква, містечко Василів, місто Васильків, с. Мазепинці, с. (Велика) Мотовилівка, с. Митниця, с. Насташка, містечко Рокитне, с. (Велика) Солтанівка, с. Триліси, містечко Фастів.

– На Канівщині – містечко Богуслав, с. Маслівка.

– У Київському повіті – с. Білогородка, с. Безрадичі, містечко Бородянка, містечко Бишів, д. Віта, с. Витачів, с. Вишгород, містечко Германівка, містечко Гостомель, с. Демидів, містечко Димер, містечко Кагарлик, містечко Макарів, Межигір'я, с. Мироцьке, с. Мостище, містечко Мотижин, містечко Обухів, містечко Ржищів, с. Стайки, містечко Трипілля, с. Ходосівка, с. Хотів, містечко Ясногородка.

– На Радомишельщині – містечко Горностайпіль, містечко Іванків, містечко Хабне (Поліське), містечко Чорнобиль.

– На Сквирщині – містечко Володарка, місто Сквира, с. Ставище.

– На Таращанщині – містечко Кошовата, містечко П'ятигори, місто Тараща, містечко Тетіїв».

У Мотовилівці, поруч з будинком знаходилося древнє городище із залишками валів та ровів. Едвард Руліковський «занял эти остатки старины в свой сад, чтобы предохранить их от уничтожения»[5].

До останніх днів науковець не полишав своїх досліджень. 1899 року Е. Руліковський передав у дар свою археологічну колекцію створеному в Києві Музеєві старожитностей та мистецтва. Останні роки свого життя дослідник провів у Києві. Й. Талько-Хринцевич залишив нам такий опис зовнішності цієї незвичайної людини: «Обличчя мав серйозне. Вся постать ніби вийнята з рами старого історичного портрета…» Помер Едвард Руліковський 21 квітня 1900 року в с. Солтанівці поблизу Києва. Його поховали у родинній усипальниці у Великій Мотовилівці.

Його величезна спадщина, що містила копії архівних та бібліотечних матеріалів, етнографічні колекції та кореспонденцію, зберігалась на початку XX сторіччя в Сан-Джуліано біля Пізи в Італії, де мешкала його племінниця та спадкоємиця, дочка Едмунда Руліковського Ельжбета Бошняцька. Згодом вона передала її до Оссолінеуму у Львові[6], де принаймні якась її частина зберігається досі.

Присадибний парк у Мотовилівці, закладений на високому березі р. Стугна на основі природної діброви сьогодні в занедбаному стані. Окрім величних дубів черешчатих, збереглися

---

[4] uk.wikipedia.org/wiki/Едвард_Руліковський

[5] Похилевич Л.И. Сказания о населенных местностях Киевской губернии. – К., 1864. // перевидання – Біла Церква: Видавець Олександр Пшонківський, 2005. – ст. 379.

[6] «ОССОЛІНЕУМ» (Львівський інститут Оссолінських) — культурно-освітня установа, заснована в 1817 у Львові Юзефом Максиміліаном Оссолінським (1748–1826) – польським просвітником, бібліографом, істориком, літературознавцем.

поодинокі старі дерева липи серцелистої, густо покриті омелою, груші та одне дерево сосни. Коли на цій території розташовувалася Київська дослідна станція Інституту овочівництва та баштанства УААН, проводився догляд за парком, були сформовані ялинові та туєві алеї. Після розформування дослідної станції територія парку покрилася густими непрохідними заростями акації, берези бородавчастої, клена гостролистого, бруслини бородавчастої, бирючини, свидини, бузини трав'янистої. Цей чудовий пейзажний парк Вацлава Борейка потребує реконструкції та збереження.

Костьол існував ще у 50-х роках XX ст.[7] До глибоких підвалів костьолу примикали камери родинного склепу Руліковських. Склеп було зруйновано разом з костьолом. Залишилася тільки дві надгробні плити у залишках стіни, його та брата Антонія. До 1990–х років підземні приміщення використовувались як склади для хімічних добрив та отрутохимикатів. За свідченнями мешканців села, тоді надгробні плити валялися далеко від склепу. Археолог Т.А. Бобровський, при дослідженні підземних комплексів Мотовилівки у 1990 році, зафіксував у своєму кресленні місце знаходження надгробних плит під назвою «комплекс «склеп»[8]. Потім, коли склеп перестали використовувати як складське приміщення, плити перенесли і встановили в нішах залишків стін.

На місці колишнього костьолу залишилися тільки стіни підвалів, засипані побутовим сміттям. Приміщення склепу збереглися краще.

На думку О. Мельника: «Настав час, коли спадщина несправедливо забутого польського науковця, закоханого в Україну, мусить повернутися в його рідний край. Її варто перекласти українською мовою й донести до кожної бібліотеки Київщини як безцінну краєзнавчу пам'ятку. Влада Київської області повинна взяти під опіку могилу Едварда Руліковського в Мотовилівці й залишки його маєтку, які нині занедбані: поросли бур'янами і завалені сміттям. Місце, де зароджувався краєзнавчий рух Київщини, нині відоме лише завдяки «чорним» археологам і туристам-одинакам, але воно цілком може стати в найближчому майбутньому історичним і культурним заповідником, важливим для України і для Польщі»[9].

Впорядкування місця поховання нашого земляка Едварда Леопольда Руліковського є першим кроком для вшанування пам'яті видатного історика Київщини.

Усипальниця (крипта) родини Руліковських була побудована разом з костьолом святої Анни 1816 р. і складається з напівкруглих стін з надгробними плитами Едварда Руліковського та його брата Антонія і двох камер, які в XIX ст. поєднувались (можливо) з підвалами костьолу. Від костьолу залишилися тільки підвальні приміщення. Перша камера крипти 1,7 м х 5,3 м, друга 3,64 м х 4,88 м. Стіни усипальниці 0,46 м завтовшки. Загальна довжина крипти разом з ново влаштованими сходами – 16,74 м. Споруда перекрита циліндричними склепіннями.

Протягом 2014-2015 років місцевими краєзнавцями із залученням посольства Польщі і священиків костьолу Воздвиження Чесного Хреста м. Фастова провели необхідні роботи по впорядкуванню усипальниці.

При реставрації будівлі зі стін і склепінь було збито шар штукатурки і частину цегли для знищення залишків отруйних речовин, що там зберігалися довгий час. Вхід до крипти оформлений напівкруглою стіною з вхідним отвором. По обидва боки отвору в нішах встановлені надгробні лабрадоритові плити з інформацією про поховання в склепі Едварда Руліковського та його брата Антонія. При реставрації вхід до крипти було поштукатурено, відновлено напівкупольне склепіння, над яким встановлено хрест. Ліворуч і праворуч від

---

[7] Список сооружений на территории Киевской области, намеченных к весению в список памятников архитектуры. Составлен архитектором Мамонтовым Т.Д.// ДАКО Ф. 5418, оп. 1, од. зб. 6, – 1946.

[8] Архив ІА НАНУ. Бобровский Т.А., Стрихарь М.Н. Исследования пещерных памятников в Киевской области. – К.1990.

[9] О. Мельник. Едвард Леопольд Руліковський.

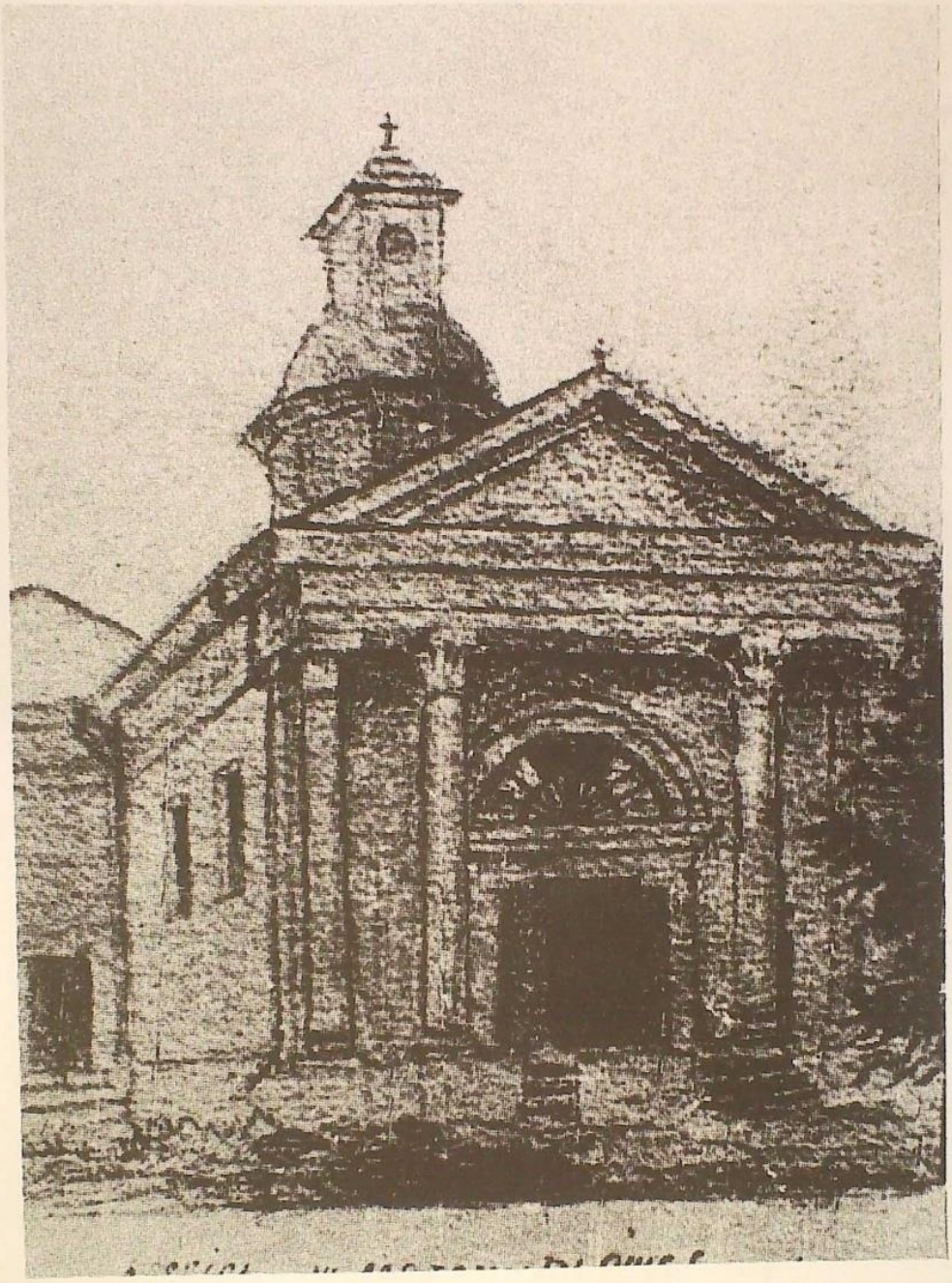
надгробних плит встановлені інформативні дошки із зображенням портрету Едварда Руліковського (ліворуч) та костьолу Святої Анни з малюнку Наполеона Орди (праворуч). На вхідний отвір встановлені металеві грати. Перед входом викладено цегляну овальну площадку зі сходами. Стіни першої камери крипти поштукатурені. На стіні встановлено інформативний стенд з краткою інформацією про родину Руліковських.

02.10. 2016 року було проведено урочисте освячення усипальниці родини Руліковських. В приміщенні було влаштоване Каплицю Святої Анни Гробівець родини Руліковських.

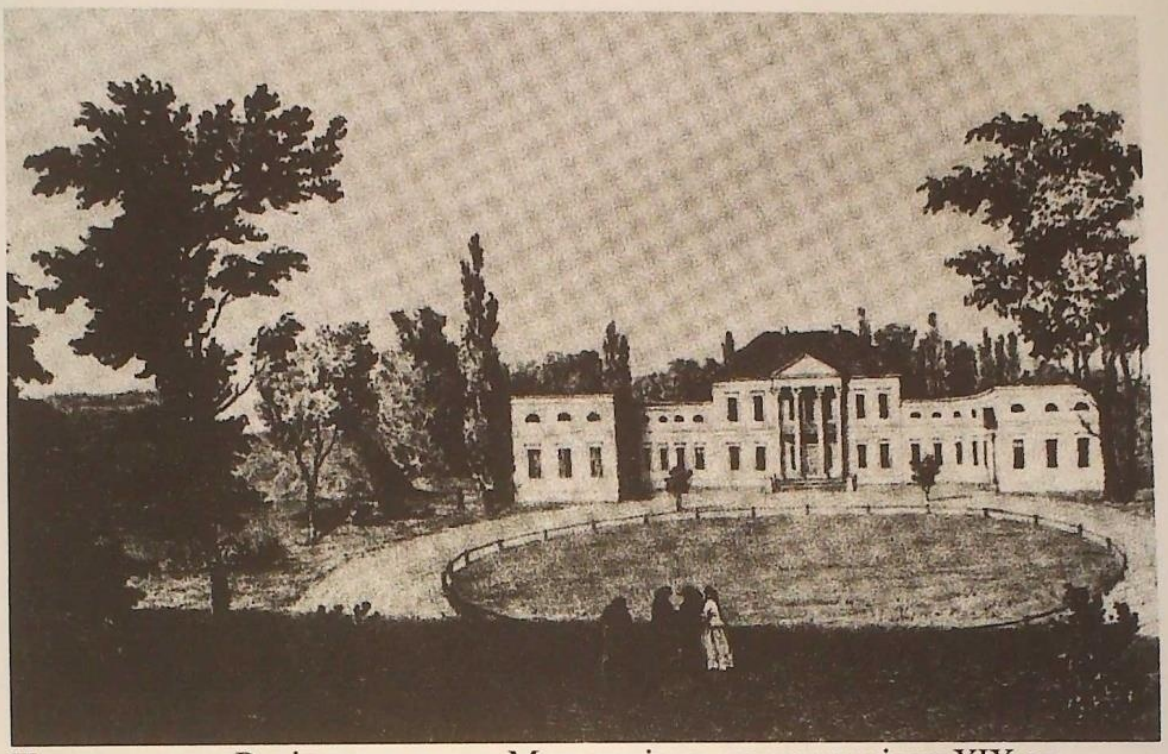
Завідувач відділу краєзнавства Київського обласного центру охорони та наукових досліджень пам`яток культурної спадщини — Олена БРЕЯК

Завідувач відділу історії Київського обласного центру охорони та наукових досліджень пам`яток культурної спадщини — Олександра МОРЖЕВСЬКА

ІЛЮСТРАЦІЇ

Костьол св. Анни в с. Мотовилівка, малюнок кінця XIX ст.

Палац родини Руліковських в с. Мотовилівка, малюнок кінця XIX ст.

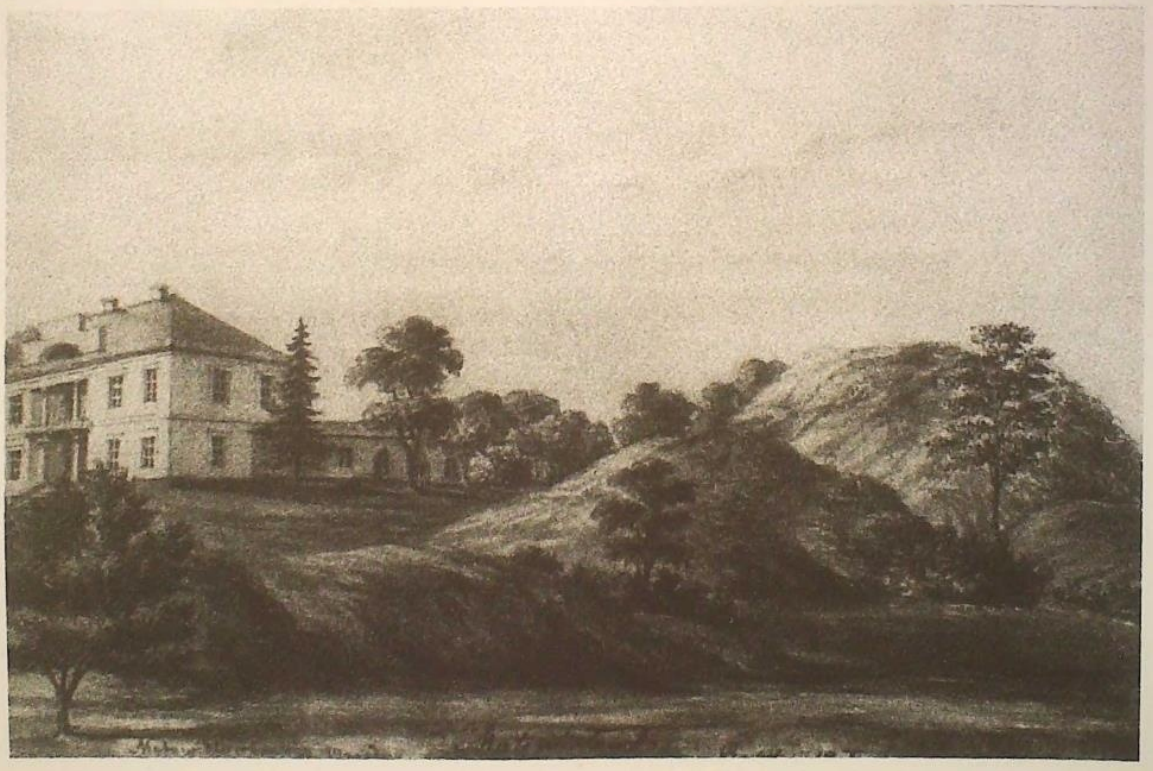

Fig. 249. Motowidłówka, pałac od ogrodu. Rys. Napoleon Orda.

Палац родини Руліковських в с. Мотовилівка, малюнок кінця XIX ст.

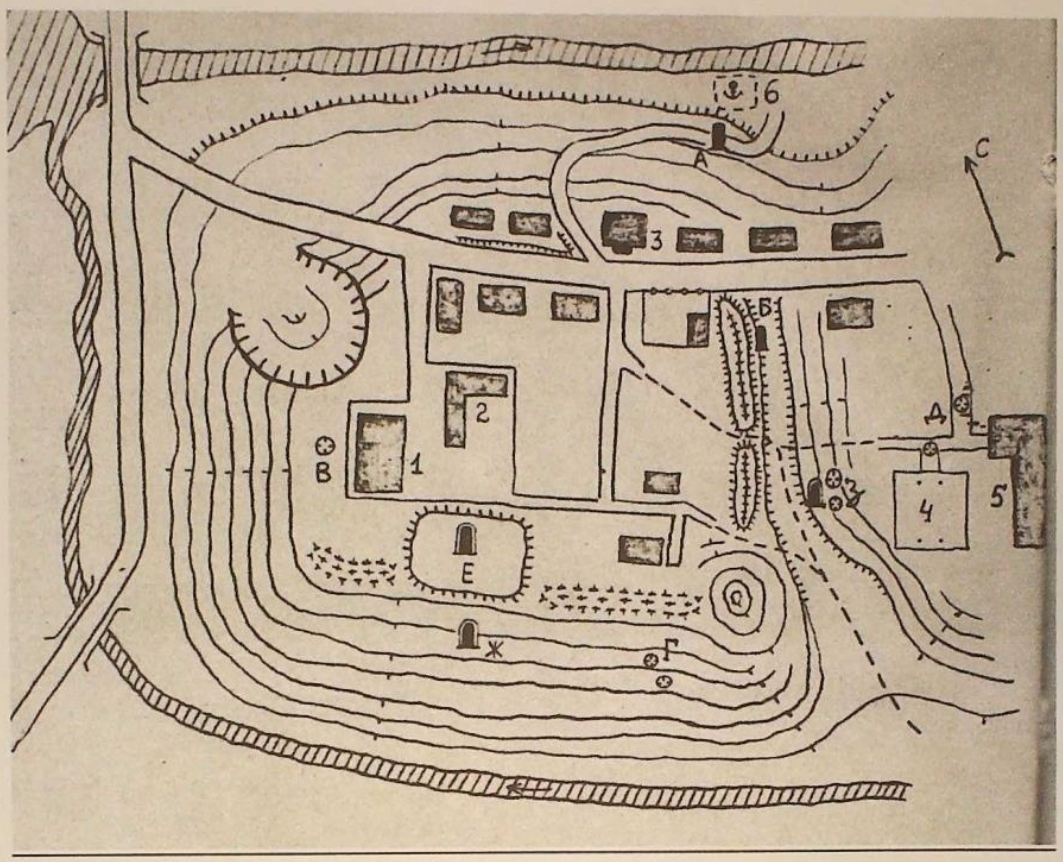

Схема розташування печерних пам'яток в с. Велика Мотовилівка зі звіту ІА НАНУ «Исследования пещерных памятников в Киевской области», 1990 р..

1. Сільська рада
2. Котельня.
3. Магазин
4. Спортивний майданчик
5. Школа
6. А – Д – провалля
7. Е – підвали костьолу
8. Ж – Склеп
9. З – комплекс «Склеп»

Залишки склепу родини Руліковських. Фото 2007 р.

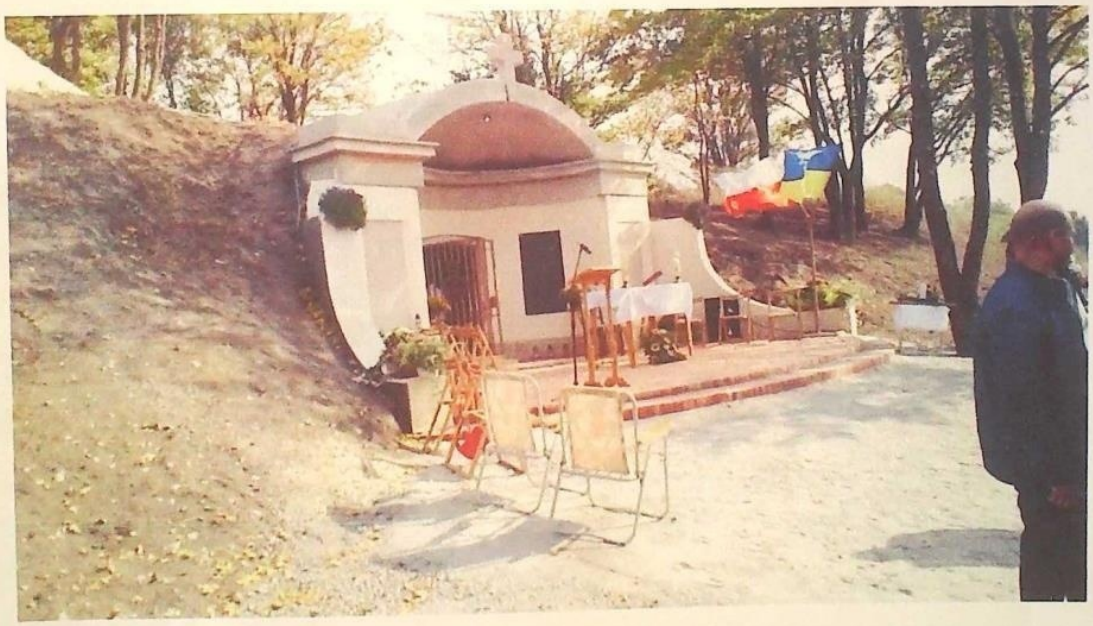
Внутрішній вигляд склепу родини Руліковських. Фото 2007 р.

Надгробна плита на стіні склепу. Фото 2007 р.

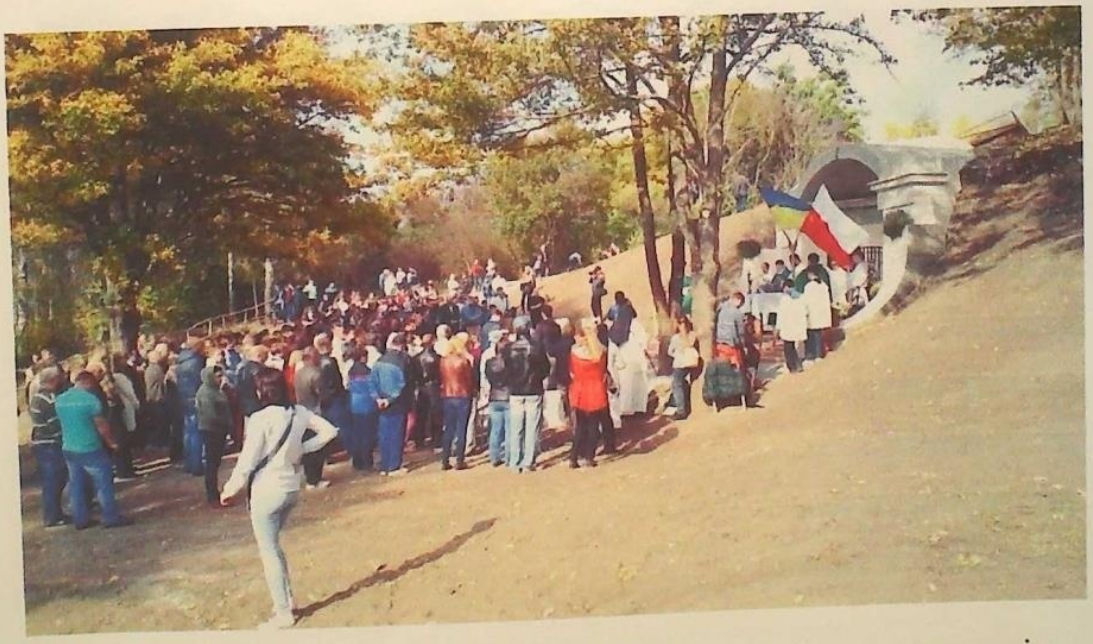
Провалля до підвалів костьолу. Фото 02.10. 2016 р.

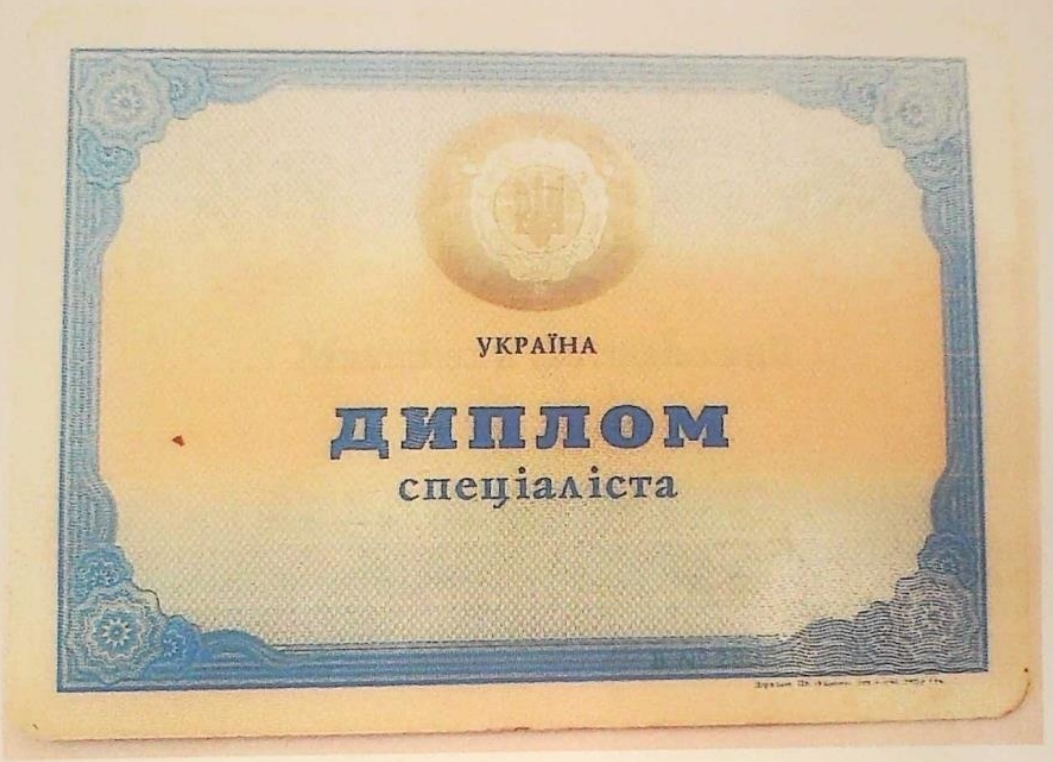
Усипальниця родини Руліковських. Фото 02.10.2016 р.

Портрет Едварда Руліковського

Усипальниця родини Руліковських. Освячення каплиці в приміщенні усипальниці. Фото 02.10.2016 р.

УКРАЇНА

ДИПЛОМ

спеціаліста

ДИПЛОМ

Моржевська
Олександра Володимирівна

закінчила у 2007 році Чернігівський державний педагогічний університет імені Т.Г. Шевченка і отримала повну вищу освіту за спеціальністю "Педагогіка і методика середньої освіти. Історія" та здобула кваліфікацію вчителя історії та українознавства

Ректор М.О. Носко

18 квітня 2007 р.

ЕН № 30847833

Матеріали фотофіксації

Фото 1. «Усипальниця родини Руліковських» з влаштованою в ній у 2016 р. каплицею Святої Анни. Фото 22.05.2026 р.

Фото 2. «Усипальниця родини Руліковських». Фрагмент грат дверного отвору. Фото 22.05.2026 р.

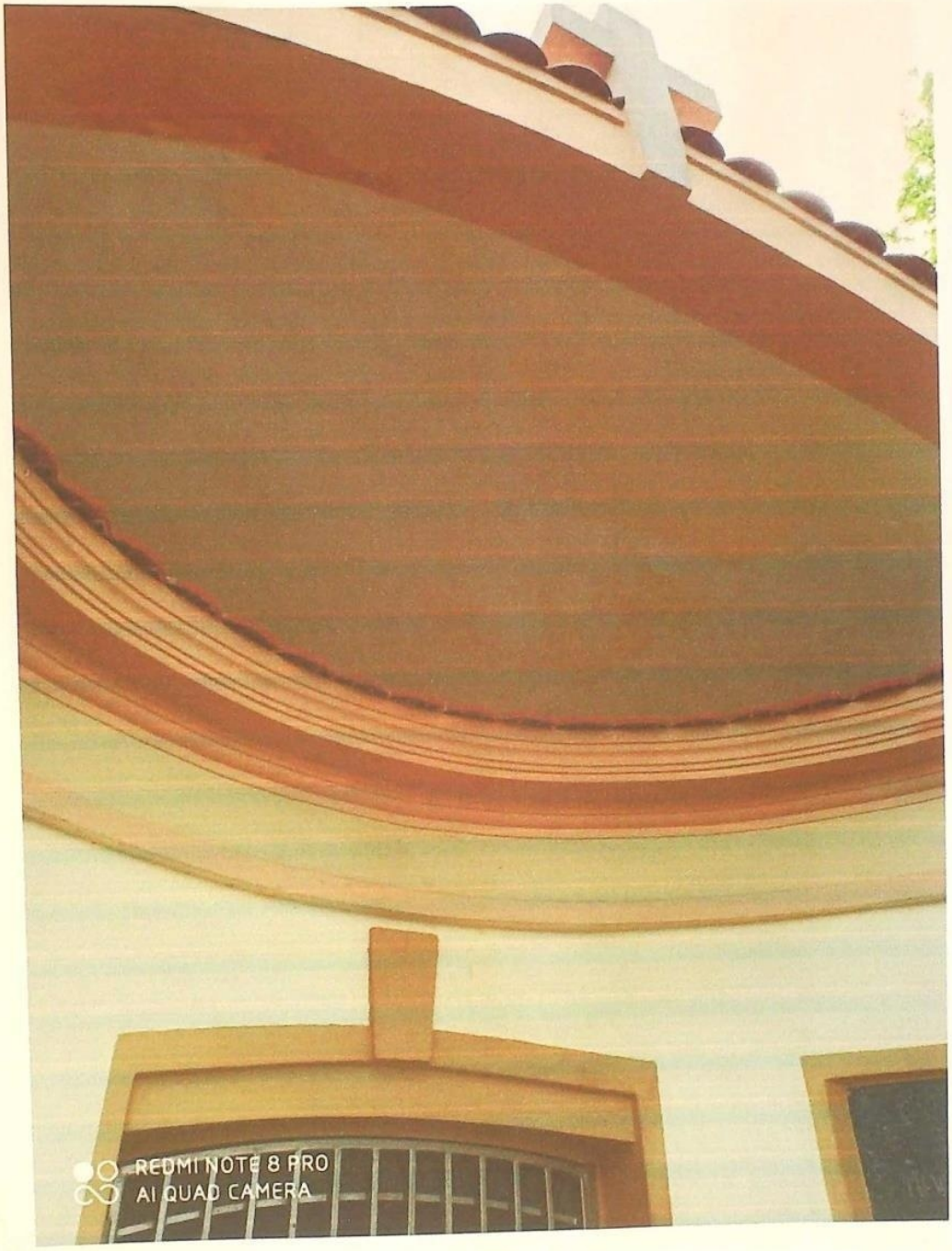

Фото 3. «Усипальниця родини Руліковських». Фрагмент козирка над головним отвором . Фото 22.05.2026 р.

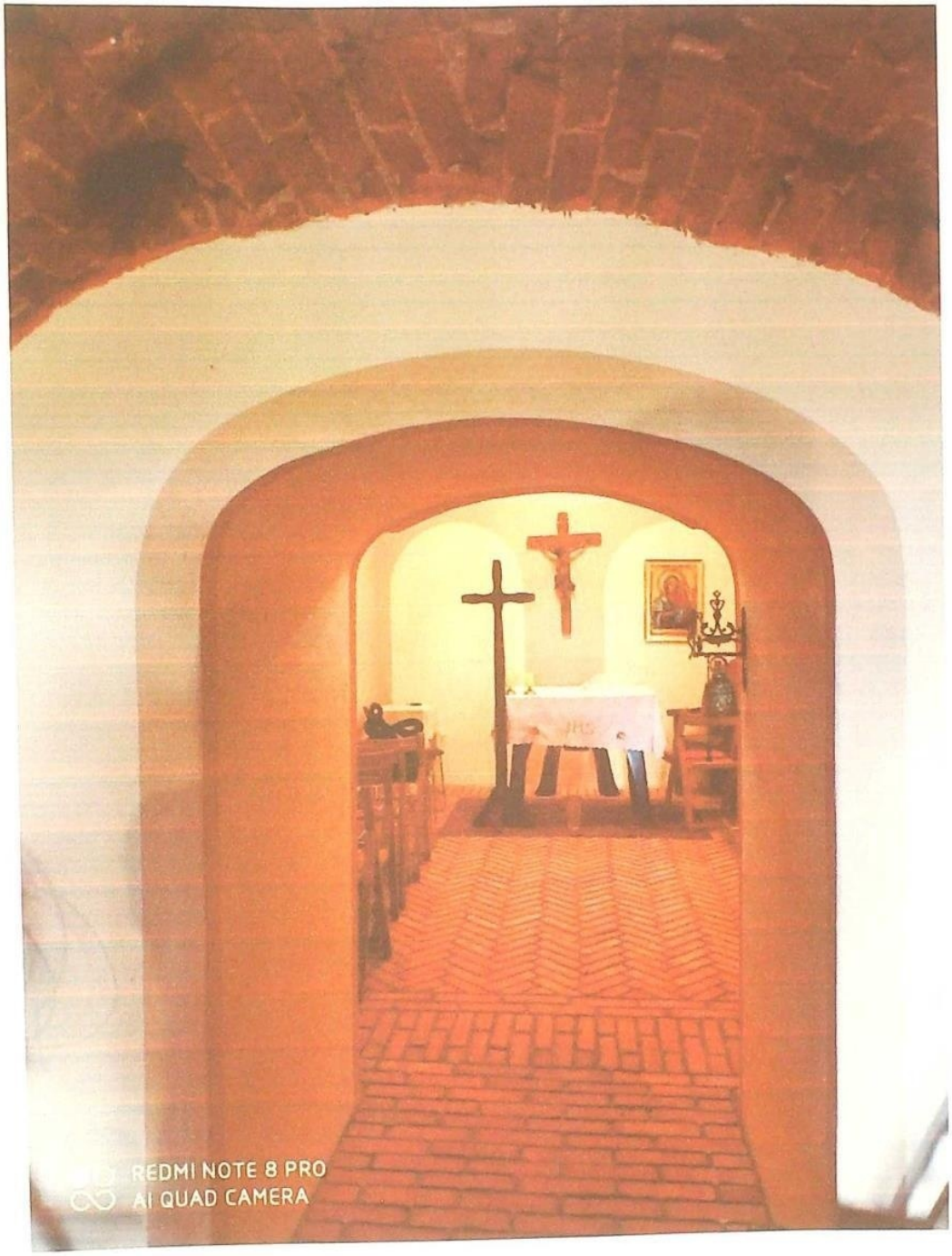

Фото 4. «Усипальниця родини Руліковських». Фрагмент інтер'єру каплиці. Фото 22.05.2026 р.

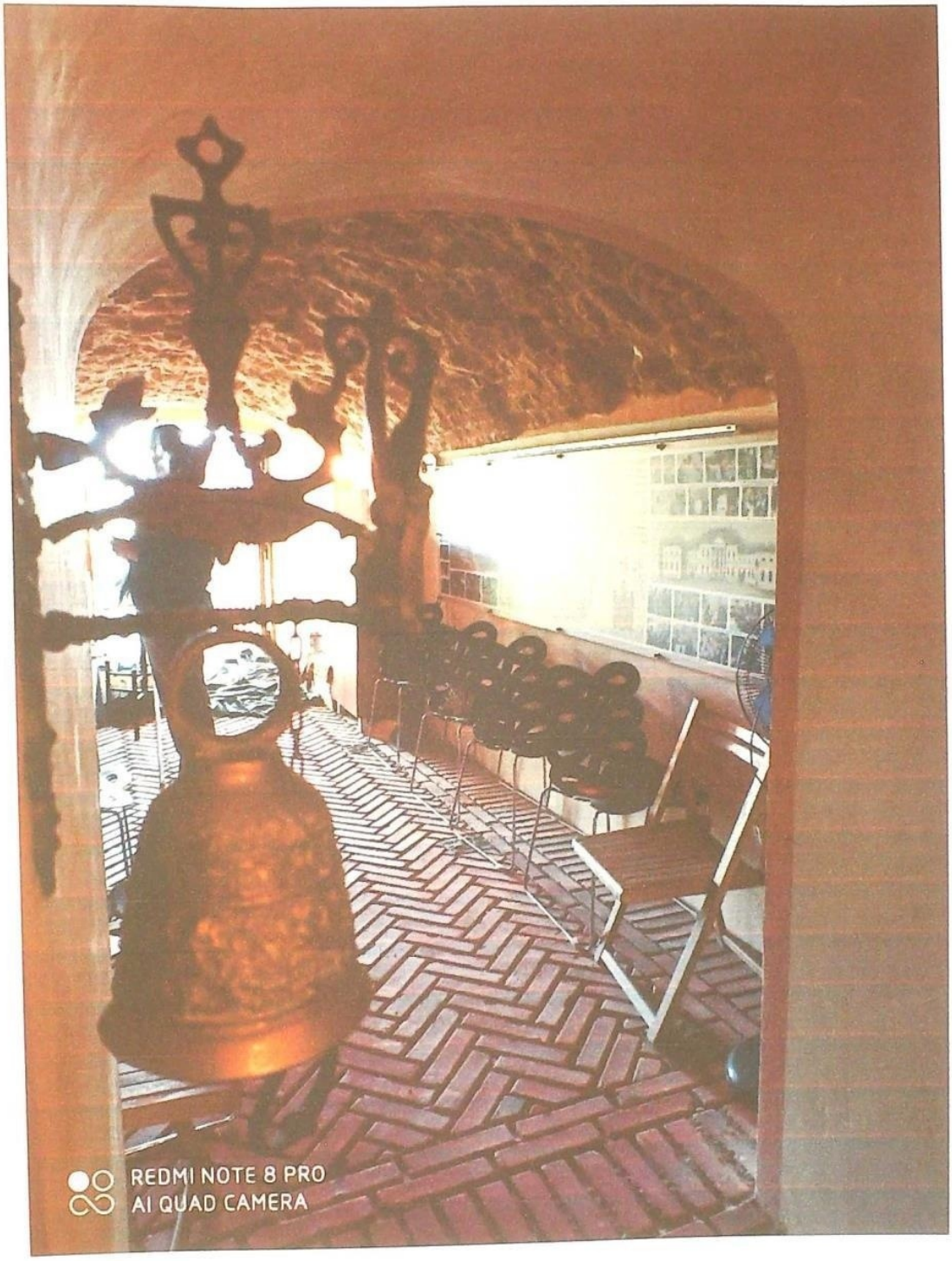

Фото 5. «Усипальниця родини Руліковських». Фрагмент інтер'єру каплиці. Фото 22.05.2026 р.

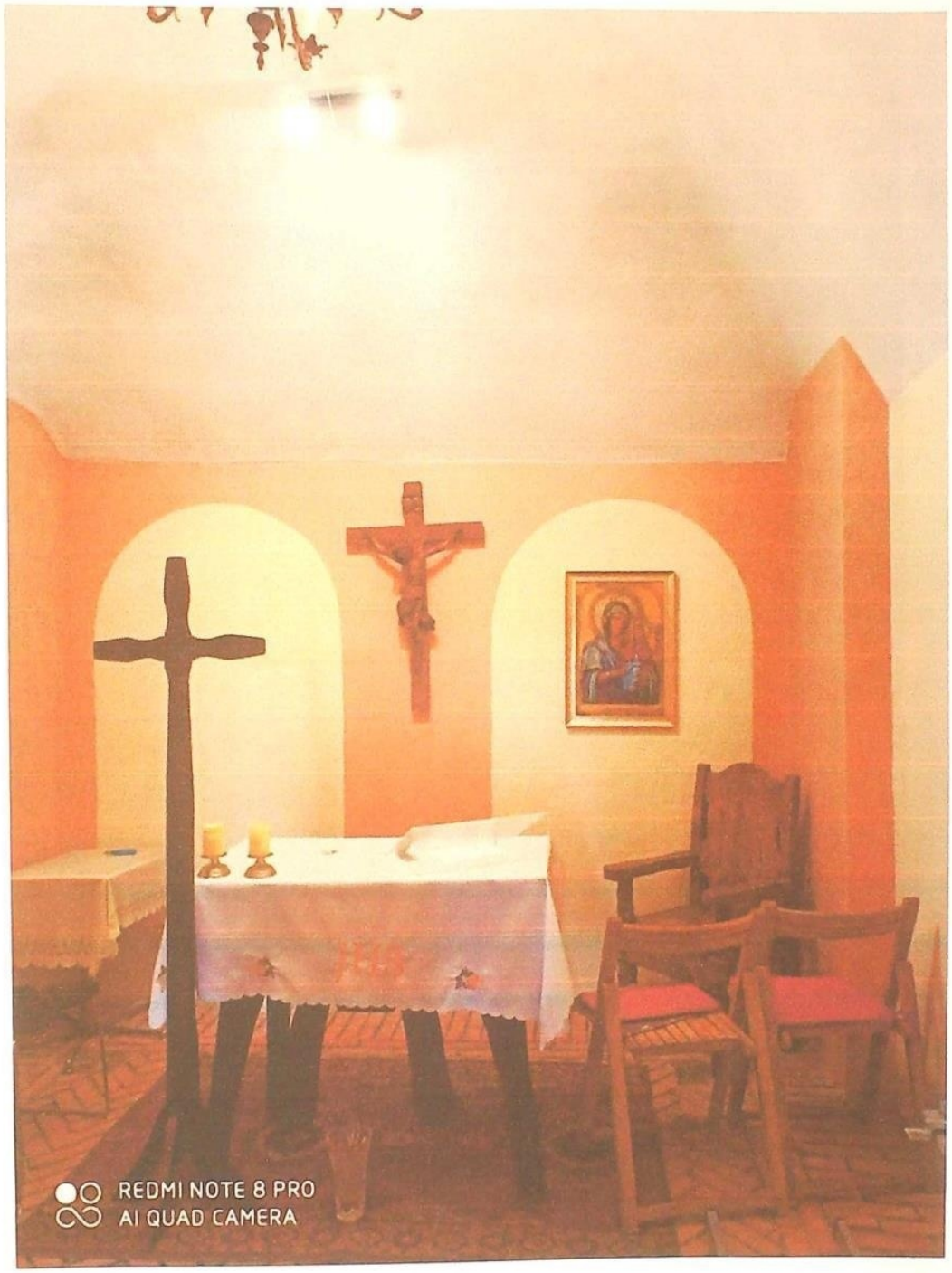

Фото 6. «Усипальниця родини Руліковських». Фрагмент інтер'єру каплиці. Фото 22.05.2026 р.

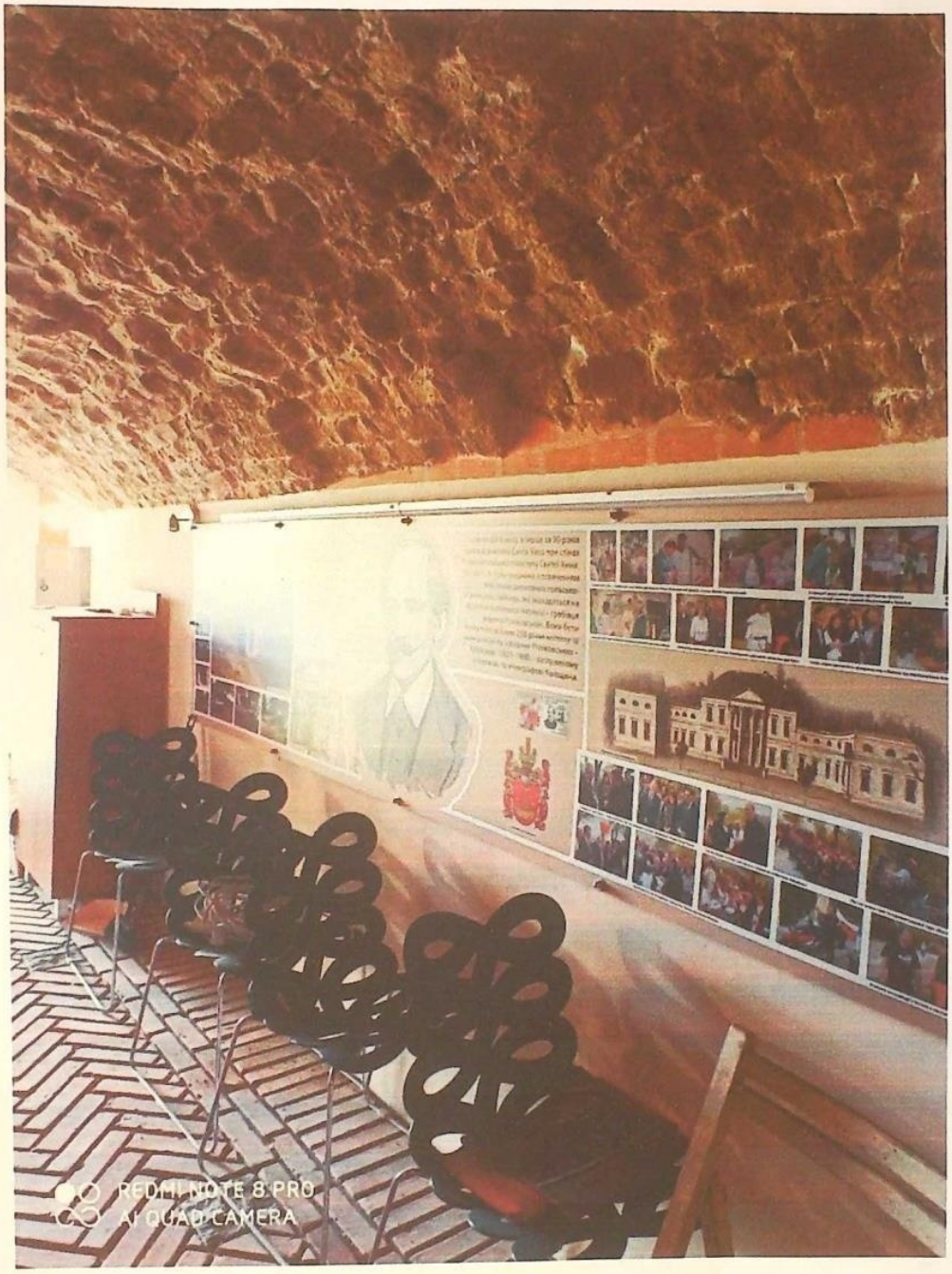

Фото 7. «Усипальниця родини Руліковських». Фрагмент інтер'єру каплиці. Фото 22.05.2026 р.

Фото 8, фото 9. «Усипальниця родини Руліковських». Гробові плити Едварда і Антонія Руліковських на стінах усипальниці Фото 22.05.2026 р.

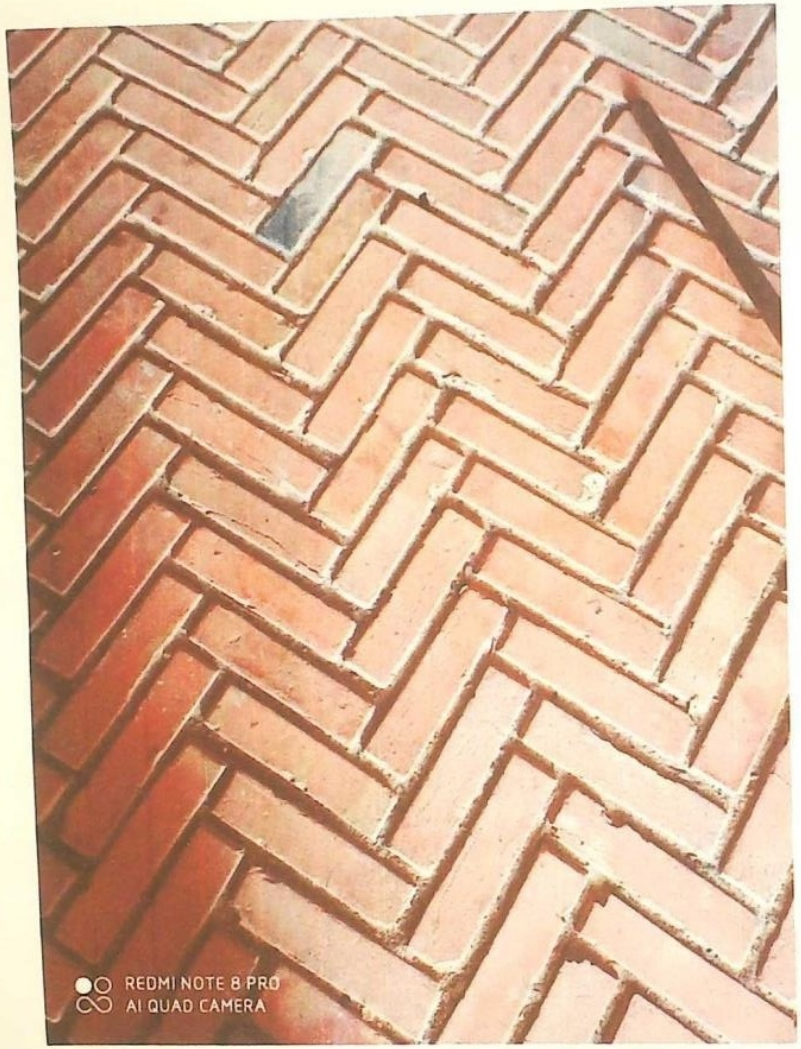
Фото 10, «Усипальниця родини Руліковських». Меморіальна дошка на честь Едварда Руліковського на стінах усипальниці Фото 22.05.2026 р.

Фото 11. «Усипальниця родини Руліковських». Інформативна дошка на стіні усипальниці Фото 22.05.2026 р.

Фото 12, фото 13. «Усипальниця родини Руліковських». Інформативні плакати на внутрішніх стінах усипальниці Фото 22.05.2026 р.

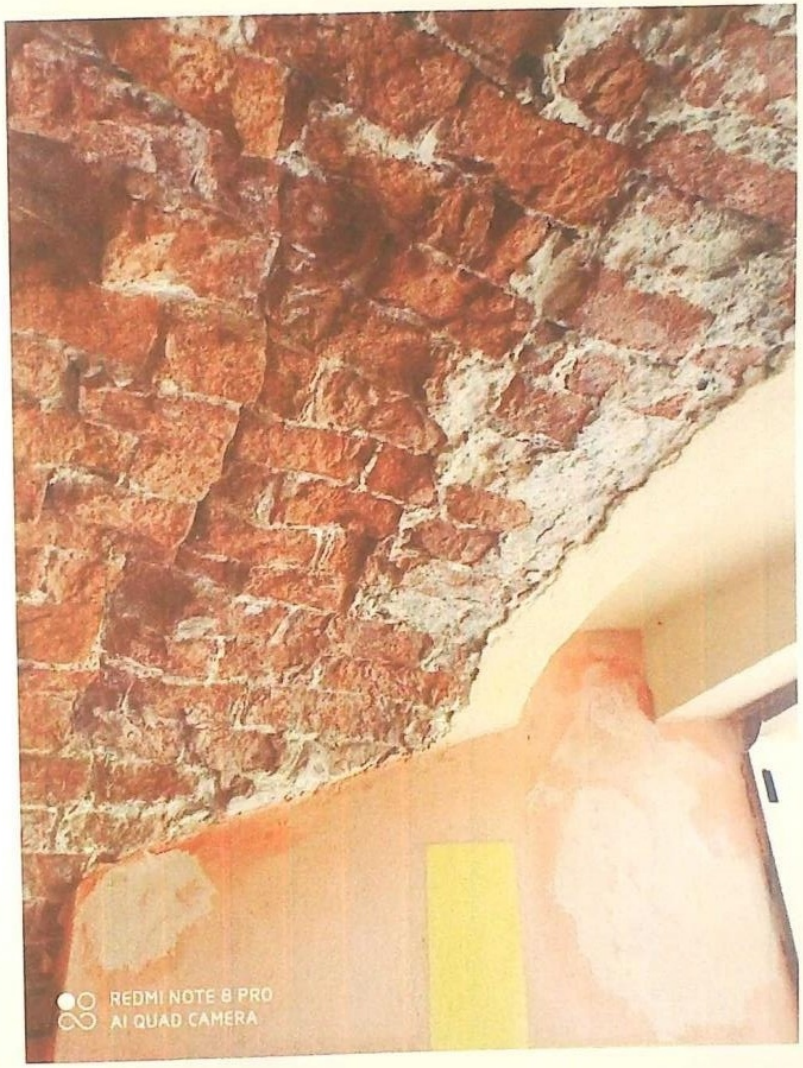

Фото 14, «Усипальниця родини Руліковських». Фрагмент підлоги усипальниці Фото 22.05.2026 р.

Фото 15. «Усипальниця родини Руліковських». Фрагмент склепіння усипальниці Фото 22.05.2026 р.